

Hvad er frivillighed i 2022

Bjarne Ibsen

Professor

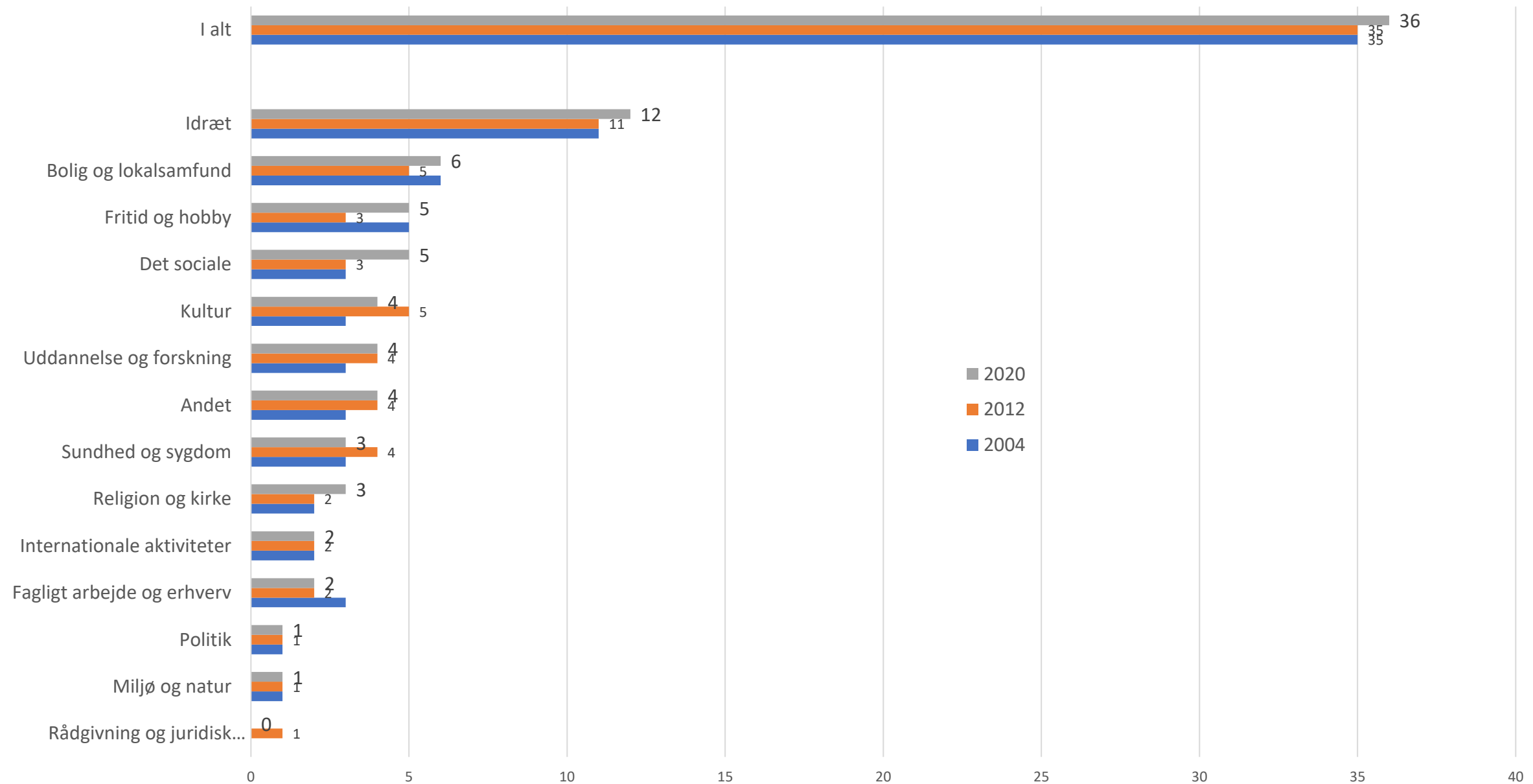
Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund

Syddansk Universitet

Så der den gal igen!

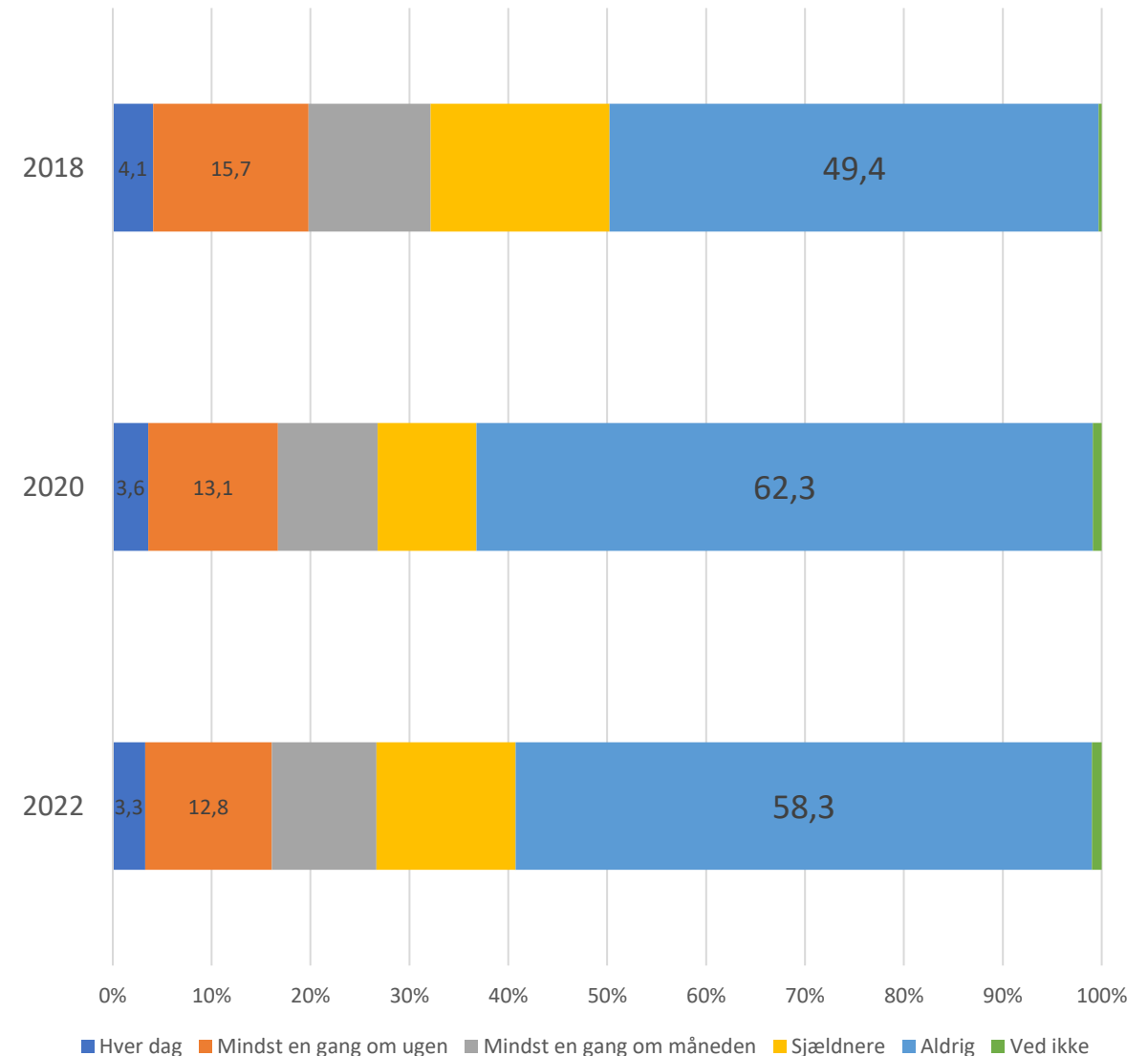
- Siden jeg begyndte at forske i frivilligt arbejde for 35 år siden har 'frivillighedens krise' nok været det emne, som journalister, kommuner og organisationer har kontaktet mig mest om
- Hvis man ikke kan finde en ny formand eller kasserer i den lokale forening og hvis tal måtte vise, at nu går det tilbage for frivilligheden, så er de store overskrifter fremme
- Og nu er vi der så igen. Mange oplever, at der er færre frivillige og sværere at få nye
- Jeg tror, at det skyldes, at mange ser på 'frivillighed', der eksisterer 'på trods'
 - Individualisering
 - Voksende tidspres
 - Konkurrence fra professionelle tilbud
 - Osv.

Stor kontinuitet i andelen af den voksne befolkning som arbejder frivilligt

Men et lille fald i 2022

- En undersøgelse fra Faaborg-Midtfyn Kommune viser en stigning siden 2020 men fald siden 2018
- Helt det samme viser en undersøgelse i Norge
- Mulige årsager:
 - Lavere aktivitetsniveau
 - De der er stoppet er endnu ikke blevet erstattet af nye
 - Nogle har under 'Corona' erfaret, at de godt kan undvære frivilligt arbejde
 - Og måske er frivilligt arbejde blevet en 'ressource', hvor man har glemt den egentlige værdi ved frivilligt arbejde

Nye former for frivilligt arbejde

- Kollektiv frivillighed (den traditionelle)
 - Overvejende foreningsorganiseret
 - Medlemmer er frivillige
 - Udspringer af fælles mål, interesser og identitet
 - Man er frivillig for at fremme det fælles mål
 - Frivilligheden er en uadskillelig del af foreningen og demokratiet
- Rekvireret (event) frivillighed
 - Rekvireres til store event eller arrangementer (fx festivaler, DGI landsstævne)
 - Organiseres af professionel arrangør
 - Det frivillige arbejde er en nødvendig ressource
 - Det frivillige arbejde er midlertidigt / ad hoc
- Individuel (refleksiv) frivillighed
 - Et personligt / individuelt engagement - bestemt af livssituation og biografi
 - Søger steder og rammer hvor man kan udfolde sit engagement (fx i en kommune eller digitalt)
 - Ikke afgørende hvilken organisationsform det foregår under
 - Den enkeltes personlige udbytte – om man får det godt af det – er meget afgørende

Bliver man lykkelig af at arbejde frivilligt?

- Politisk har man talt for at bruge frivilligt arbejde som et middel til at styrke trivsel, helbred og arbejdsevne, dvs. at det er værdien af at arbejde frivilligt for den frivillige selv, man interesserer sig for
- Internationale studier har vist, at deltagelse i frivilligt arbejde kan fremme de frivilliges livstilfredshed og trivsel – især blandt ældre
- Men mine egne analyser af det i Danmark viser kun svage sammenhænge mellem deltagelse i frivilligt arbejde og livstilfredshed
 - Primært for dem, som arbejde meget frivilligt og har gjort det i mange år
 - Primært for dem som er 'indre motiveret'
 - Og noget af sammenhængen kan skyldes, at folk der har det godt er mere tilbøjelige til at engagere sig i frivilligt arbejde end folk der har det mindre godt